

**HEM EXTERNALITZAT
PART DE LA NOSTRA
AGRESSIVITAT**

David Bueno i
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Ostentació agressiva

Les persones, com tots els animals, manifestem conductes agressives. L'agressivitat forma part del programari bàsic del cervell, i ha estat afavorida per la selecció natural, atès que ens permet defensar-nos davant situacions potencialment perilloses. A més, també constitueix una forma d'interacció social. Cada individu té els seus propis interessos, fet que genera competència. Hi ha moltes maneres de dirimir aquestes diferències, i l'agressivitat n'és una. Tanmateix, per facilitar la convivència, en totes les societats modernes s'han desenvolupat altres mecanismes per dirimir-les, basats en legislacions i en el poder judicial, i molts exercicis d'agressivitat s'han delegat en la policia, que rep l'encàrrec social de fer observar les normes. Hem externalitzat part de la nostra agressivitat. Tota aquesta digressió treu cap a l'enrenou que darrerament està generant l'ús de determinats elements teòricament dissuasius per part de la policia, com ara les pilotes de goma i un recentment actualitzat canó d'aigua.

SOVINT, LA POLICIA genera sentiments contradictoris: de seguretat, atesa la seva excel·lent feina en la prevenció i persecució de delictes, i al mateix temps d'intranquil·litat, per exemple, quan trobem un control o veiem els antiavalots, en tots dos casos

amb tota la respectiva parafernàlia de vehicles, llums i elements diversos –cascos, escuts, defenses, armes de foc, escopetes per a pilotes de goma, etc.–. Des del punt de vista de funcionament del cervell, l'exhibició ostentosa d'aquesta parafernàlia té un sentit molt clar: avisar els altres de la pròpia capacitat agressiva. És una estratègia que usen tots els primats socials per prendre posició davant els seus coespecífics, no exhibint material específic –això només ho fem les persones–, però sí amb la mirada, l'expressió del rostre i les gesticulacions, uns components conductuals que també utilitzem nosaltres: mirada fixa i penetrant, llavis tensos i retrets...

L'OBJECTIU D'AQUESTA ostentació de capacitat agressiva és evitar utilitzar la violència, però tanmateix el cervell ens amaga algunes sorpreses que poden provocar l'efecte contrari. Pensem, per exemple, en una manifestació, amb agents antiavalots mostrant

L'objectiu d'aquesta ostentació de capacitat agressiva és evitar utilitzar la violència

el seu potencial agressiu –defujo utilitzar les paraules *defensiu* i *ofensiu* per evitar posicions subjectives–. Els manifestants ho perceben i el seu cervell ho interpreta com un senyal d'amenaça. Al mateix temps, els policies també reben senyals d'agressivitat dels manifestants, sovint preconscients, a través de les mirades i els gestos. Tot això activa els mecanismes neurals i neurohormonals d'autodefensa, fet que reforça l'agressivitat en alguns, i genera por en d'altres, segons la naturalesa de cadascú. Com més agressivitat ostentin alguns membres d'un dels col·lectius, més resposta neural activarà en alguns components de l'altre, i viceversa, en un cercle que es retroalimenta.

EL RESULTAT FINAL, és a dir, si hi haurà conductes violentes i quins en seran els protagonistes principals, dependrà d'aquest delicat equilibri d'ostentacions preconscients amb un clar rerefons emotiu, perquè en el terreny neural l'agressivitat és, simplement, una emoció –com la por–. Tot això ho explico perquè penso que val la pena tenir en compte com el nostre cervell gestiona l'agressivitat si volem redefinir de la millor manera possible la policia catalana, un cos completament indispensable, però que a causa d'algunes accions aïllades ha esdevingut darrerament un centre d'interès mediàtic.